

UCHWAŁA Nr LVII/284/2022

Rady Gminy w Orońsku

z dnia 31 marca 2022 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Orońsko na lata 2022-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 ze zm.), art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Rada Gminy w Orońsku uchwała, co następuje:

§1.

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Orońsko na lata 2022-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Orońsko.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

/-/ Sylwester Różycki

**Uzasadnienie do Uchwały Nr LVII/284/2022 Rady Gminy w Orońsku
z dnia 31 marca 2022 r.**

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. W oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2021 r. poz. 2469) od 2022 r. realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Orońsko uchwalonym na okres kilku lat.

Proponuje się, aby Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Orońsko obejmował lata 2022-2025. Jest on kontynuacją działań rozpoczętych w minionych latach i został opracowany w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy prawne Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. póź. 1956) oraz Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Orońsko przeprowadzona w grudniu 2021 r.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Orońsko na lata 2022-2025 jest zasadne.

Załącznik
do Uchwały Nr LVII/284/2022
Rady Gminy w Orońsku
z dnia 31 marca 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE OROŃSKO NA LATA 2022-2025**

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE OROŃSKO NA LATA 2022-2025

1. Wstęp

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2025 jest wynikiem obowiązków nałożonych na samorząd gminny ustawą z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.2021 poz. 2469)

1. Program stanowi kontynuację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orońsku w 2021 roku oraz Gminnego Programu i Profilaktyki Przeciwdziałania Narkomanii na 2019-2023r. (które tracą swoją moc obowiązującą 31 marca 2022 roku). Program zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.), jak i z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r.(Dz. U. 2021 r. poz. 2469). Ustawy te nakładają na jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych czyniąc je zadaniami własnymi gminy. Wspomniana wcześniej nowelizacja określa obowiązek uchwalenia programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Rangę przeciwdziałania uzależnieniom podkreśla fakt, że profilaktyka uzależnień w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych jest jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. W dokumencie tym, jako realizatorów działań, wskazano także JST – dotyczy to wszystkich działań w ramach zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom, w tym od alkoholu oraz zadań na rzecz „ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP (nowych substancji psychotropowych)” w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków.
2. Przeprowadzone ewaluacje poprzednich programów wskazują na zasadność kontynuacji działań w tym obszarze z rekomendacją wprowadzenia niezbędnych modyfikacji. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii po zmianie ustawowej przejmują jeden dokument – Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Działania

wpisane w Program to rozwinięcie „profilaktyki uniwersalnej, profilaktyki dopasowanej do potrzeb osób, które zachowują się ryzykownie, np. spożywają alkohol zbyt często i w zbyt dużych ilościach.” Program przewiduje również położenie nacisku na „rozwiązywanie ukrytych problemów, w tym przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy oraz nadużywania alkoholu. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Gminie Orońsko na lata 2022–2025 nawiązuje w swoich założeniach do:

- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Orońsko,
- Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego;
- Diagnoza Problemów i Zagrożeń Społecznych w Gminie Orońsko.

II. Podstawy prawne regulujące zagadnienia z zakresu przedmiotowych zagadnień

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021 r. poz. 1119).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2021 r. poz. 2469)
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2021 r. poz. 1372,1834.).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r.o pomocy społecznej (Dz. U. 2021, poz.794 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r.o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. 2020 r. poz. 1057).
6. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów (Dz.U. 2021 poz. 642).
7. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o Zdrowiu Publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1956.).
8. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021, poz.2469). Zmiana weszła w życie 1 stycznia 2022 r.
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j Dz.U.2021.0.1249)

Wyżej przytoczone akty prawne nakładają na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów. Dają także podstawę do działań na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu oraz wspierania

działalności organizacji społecznych i zakładów pracy.

Zadania te dotyczą:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹/i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw wprowadziła do programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zadania dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1 wyżej wymienionej ustawy, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych, który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zakres profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej. Oznacza to zatem, że nie ma możliwości sfinansowania terapii uzależnień behawioralnych w ramach ww. programów.

III. Kształtowanie polityki antyalkoholowej

W Gminie Orońsko w 2018r. Uchwałą Nr LVII/285/18 z dnia 31 sierpnia 2018r. zostały ustalone maksymalne liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- **20** zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo,
- **20** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- **20** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu.

oraz maksymalne liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- **10** zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo;
- **10** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- **10** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu.

W 2018 r. została podjęta również Uchwała Nr III/8/18 z dnia 13 grudnia 2018 w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Gminy Orońsko miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Ustalono, że punkt sprzedaży nie może być usytuowany w odległości mniejszej niż 25 metrów od obiektów chronionych:

- kościołów, kaplic i cmentarzy
- budynków szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowo-wychowawczych,
- obiektów sportowych,
- budynków zakładów opieki zdrowotnej.

Odległość mierzy się najkrótszą drogą dojścia ciągiem komunikacyjnym przeznaczonym do ruchu pieszego, zgodnie z zasadami określonymi u przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, od drzwi wejściowych przeznaczonych dla klientów punktu sprzedaży lub sprzedaży i podawania napojów alkoholowych do wejścia do obiektów chronionych.

Liczba działających punktów sprzedaży w poszczególnych latach przedstawia tabela.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Na terenie Gminy Orońsko sprzedaż			
- w sklepy	11	11	13
- w zakładach gastronomicznych	5	6	6
Placówki ogółem	16	17	19

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku w Gminie Orońsko zamieszkiwało niewiele ponad 6000 mieszkańców, tak więc na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało na koniec roku 375 mieszkańców.

W Gminie Orońsko w 2021r. na 19 miejscowości punkty sprzedaży napojów alkoholowych znajdowały się w 9 miejscowościach.

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży znajdują się w miejscowościach:

Orońsko	- 4 Sklepy Spożywczo – Przemysłowe
Łaziska	- 1 Sklep Spożywczo – Przemysłowy
Guzów	- 1 Sklep Spożywczo – Przemysłowy
Chronów	-1 Sklep Spożywczo – Przemysłowy
Dobrut	-3 Sklepy Spożywcze
Bąków	-1 Sklep Spożywczo – Przemysłowy
Wałsnów	- 1 Sklep Spożywczo – Przemysłowy
Chałupki Łaziskie	-1 Winiarnia Nowy Młyn

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży znajdują się w miejscowościach:

Orońsko	- 2 Pizzeria oraz Kawiarnia
Krogulcza Sucha	- 2 Restauracja
Dobrut	- 1 Karczma
Łaziska	- 1 Bar

Tabela przedstawia wartość ze sprzedaży poszczególnych rodzajów alkoholu, która wynika z oświadczeń przedsiębiorców w latach 2017-2021.

	A (piwo)	B (wino)	C (wódka)	Wartość ogółem
2017	1311462,52	275559,56	1431948,76	3018970,84
2018	1647352,79	202940,67	1565935,55	3416229,01
2019	1833621,71	428166,42	1808524,84	4070312,84
2020	1832719,07	326176,29	2060630,51	4219525,87
2021	1959536,65	382142,47	2432845,04	4774524,16

Wielkość wpłat przedsiębiorców za sprzedaż napojów alkoholowych wynikających z wartości sprzedanego alkoholu w latach 2018-2022:

2018r. – **75 601,92**

2019r. – **81 960,19**

2020r. – **90 865,21**

2021r. - **97 182,46**

2022r - **100 758,72**

Rada Gminy w Orońsku, podjęła Uchwałę Nr. XXXIX/193/2021 z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie zwolnienia i zwrotu części opłaty pobranej od przedsiębiorców za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Orońsko w 2021 r.

Przywołana wyżej Uchwała została podjęta w związku zapisami znowelizowanej ustawy z dnia 26 stycznia 2021 r., która umożliwiła wprowadzenie zwolnienia z opłaty o której mowa w art. 11 ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W związku z powyższym Uchwałą Nr XXXIX/193/2021 z dnia 17 lutego 2021w 2021 r. zwolniono przedsiębiorców z II raty opłaty za sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Informacje uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orońsku, Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orońsku.

IV. SKUTKI SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z PROBLEMEM ALKOHOLIZMU.

1. Z Ośrodka Pomocy Społecznej w Orońsku uzyskano dane:

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin objętych pomocą- ogółem	154	118	129	
Liczba rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą	20	21	17	
Liczba osób w rodzinach z problemem alkoholowym objętych pomocą	76	51	50	

Rodzinom tym udzielono wsparcia i poradnictwa dotyczącego przezwyciężenia trudnej sytuacji oraz pomocy materialnej w postaci zasiłków okresowych, celowych, oraz w zakresie dożywiania dzieci w szkołach.

2. Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu poinformowała o następujących zdarzeniach:

	2019r.	2020r.	2021r.
Interwencje domowe	70	92	64
Liczba zaistniałych kolizji drogowych	52	68	63
Liczba kolizji drogowych z udziałem nietrzeźwych kierujących	2	8	6
Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	4	1	3
Liczba założonych Niebieskich Kart	5	5	9
Liczba wszczętych postępowań dotyczących przemocy w rodzinie	3	2	7

3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

	2019r.	2020 r.	2021r.
Liczba wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu, w tym	11	14	29

Łącznie w 2021r. wpłynęło **29 wniosków**. Wnioski zostały złożone przez:

- Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu,
- Zawodowy Kurator Sądowy,
- Członkowie rodzin wskazanych osób.

Komisja rozpatrzyła każdy wniosek i we wszystkich zgłoszonych sprawach wdrożyła możliwe

rozwiązania. Pozostałe wnioski były rozpatrywane w miarę możliwości i sytuacji epidemicznej. Rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji związanej z nadużywaniem alkoholu zostały udzielone porady telefoniczne oraz wskazane punkty oraz numery telefonu pod którymi mogą zwrócić się o pomoc.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednocześnie pracownicy Urzędu Gminy, GOPS oraz dzielnicowy wykonywali czynności komisji w systemie stacjonarnym. Prace te dotyczyły omówienia najważniejszych sprawy dotyczących uzależnień i wniosków członków rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Impulsem wspomnianych posiedzeń były wnioski dotyczące osób nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin.

Ponadto w 2021r. Komisja opiniowała wnioski o wydanie decyzji na sprzedaż napojów alkoholowych. Członkowie komisji po ustaleniu usytuowania miejsca sprzedaży i zweryfikowaniu ilości punktów sprzedaży wydali 9 pozytywnych opinii.

4. Punkt Konsultacyjny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orońsku.

W 2021r. do Punktu Konsultacyjnego Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orońsku były skierowane osoby nadużywające alkoholu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orońsku. Z punktu korzystały także osoby współuzależnione.

Osoby te objęte były następującą pomocą:

- motywacja do utrzymywania abstynencji,
- unikania miejsc, sytuacji, osób, okoliczności, które mogły być czynnikami do złamania abstynencji,
- stosowanie metody terapeutycznej „HALT”,
- sposoby radzenia sobie ze stresem, a także agresją.

Dla jeszcze lepszej efektywności postanowiono stworzyć :

- grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.
- kontrolę obecności na terapii osób skierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orońsku.
- wprowadzenie dzienniczka dla osób skierowanych do Punktu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orońsku.

Realizacja powyższych zajęć oraz udzielanych porad ma na celu:

- motywowanie do leczenia,

- informowanie o możliwościach podjęcia leczenia w placówkach odwykowych,
- udzielania wsparcia po odbytych leczeniu,
- rozpoznawanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej, a co za tym idzie udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach powstrzymywania przemocy,
- udzielanie informacji telefonicznych.

5. Profilaktyka uniwersalna.

W omawianym okresie realizowane były zadania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, skierowane do całości społeczeństwa, polegające na promocji zdrowego stylu życia, wspomaganie prawidłowego procesu rozwoju psychospołecznego społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży. Realizacją tych zadań poprzez swoje programy profilaktyczne zajmowały się przede wszystkim szkoły z terenu gminy Orońsko, świetlice oraz Animator sportu w klubie sportowym „Orlik”.

W celu pomocy rodzinom w których występują problemy alkoholowe niezwykle pomocna była zatrudniona do placówek oświatowych z terenu Gminy Orońsko Psycholog – Terapeutka, Specjalista ds. uzależnień.

W 2021 r. Gmina Orońsko podpisała Umowę z Ośrodkiem Psychoterapii- „Koparka” na realizację programu rekomendowanego pn. „Archipelag Skarbów”, który obejmował uczniów i rodziców wraz z kadrą pedagogiczną z tereny Gminy Orońsko.

V. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Diagnozę Społeczną, która została przeprowadzona na terenie Gminy Orońsko zlecił Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orońsku. Wykonała ją firma Boundless Developmend, Celestyna Miłoś z Rędzin.

Na podstawie sporządzonej diagnozy zostało wykazane, że w Gminie Orońsko występują problemy i zagrożenia społeczne, które dotyczą przede wszystkim aspektów bezrobocia, alkoholizmu i przemocy. W celu przeciwdziałania tym zjawiskom należy skupić się na grupach najczęściej dotykanych tymi problemami, tj. osobach bezrobotnych, ubogich, samotnych, niepełnych rodzinach. Działania pomocowe należy ustalić poprzez procedurę analizy występującego zjawiska, w którym należy skupić się na źródle występowania problemu. Analiza ta jest jednak skomplikowana ze względu na fakt, że wiele z problemów jest ze sobą powiązanych i są od siebie zależne względem struktury przyczynowo skutkowej. W przypadku problemu

bezrobocia aktywności związane z jego przeciwdziałaniem powinny przede wszystkim dotyczyć aktywizacji względem podejmowania działalności gospodarczej, kształcenia pozaszkolnego, czy organizacji programów staży i praktyk. Walka z problemem bezrobocia, alkoholizmu i przemocy jest ze sobą powiązana, ponieważ zgodnie z uzyskanymi danymi problemem alkoholizmu są najczęściej dotknięte osoby bezrobotne, osoby i rodziny ubogie, o niskich dochodach co często wiąże się z występowaniem przemocy. Zważając na złożoność problemu działania mające zwalczać te zjawiska powinny mieć wieloaspektowy charakter i obejmować jednocześnie: propagowanie włączenia społecznego, wsparcie psychologiczne, wsparcie w zakresie wychodzenia z ubóstwa i poprawy statusu społecznego. Na uwagę zasługuje również aspekt kreowania inicjatyw obywatelskich i aktywizowania społeczności lokalnej, który został wskazany przez mieszkańców jako ważny dla budowy silnych więzi w lokalnej społeczności.

W aspekcie problemów wśród dzieci i młodzieży zauważone zostały znaczące problemy związane z uzależnieniami od: internetu, telefonu i komputera oraz bezproduktywnym spędzaniem czasu. Podobnie jak we wcześniejszym przypadku przeciwdziałanie tym zjawiskom ma charakter powiązany. W celu walki z problemami wśród dzieci i młodzieży należy podjąć działania związane ze zwiększeniem aktywności określonej grupy wiekowej w Gminie Orońsko, co może zostać osiągnięte poprzez np.: zapewnienie dodatkowych zajęć pozaszkolnych, aktywizację dzieci i młodzieży poprzez uczestnictwo w życiu Gminy aktywność samorządów. Zważając na udzielone przez respondentów odpowiedzi na temat stanu wiedzy o problemach społecznych warto również zwrócić uwagę na potrzebę zwiększenia świadomości dzieci i młodzieży na temat konsekwencji zdrowotnych i prawnych związanych ze spożywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Działanie to powinno zostać zrealizowane przede wszystkim przez placówki szkolne. Zważając na odpowiedzi respondentów dotyczące przemocy rekomendowane jest zwrócenie uwagi na dwa aspekty: doznawania przemocy i braku chęci skierowania się z problemem przemocy do jakiegokolwiek osoby. Aspekty te wymagają zwiększenia świadomości dzieci na temat przemocy edukacji z zakresu rozwiązywania takich problemów.

Raport z przeprowadzonej Diagnozy Lokalnych Problemów i Zagrożeń Społecznych na terenie Gminy Orońsko jest dostępny w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Orońsku w zakładce Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VII. Cele i zadania programu

Głównym celem programu w latach 2022- 2025 jest kontynuacja systemowych działań na rzecz

ograniczenia negatywnych, zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz narkotyków, w szczególności poprzez terapeutyczne i socjalne wsparcie rodzin dotkniętych tymi problemami, a także profilaktyczną edukację uczniów szkół gminnych oraz dorosłych mieszkańców gminy, w tym rodziców uczniów uczęszczających do szkół gminnych. Osiągnięcie powyższego celu nastąpi poprzez realizację celów szczegółowych w tym:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, realizowanej podczas zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, warsztatów stacjonarnych i wyjazdowych, a także innych działań kulturalno-oświatowych.
2. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
3. Działania interwencyjne.
4. Ograniczenie używania narkotyków na terenie Gminy Orońsko i zmniejszenie skali związanych z tym problemów zdrowotnych oraz społecznych
5. Zmniejszenie zainteresowania narkotykami wśród dzieci i młodzieży i młodych dorosłych przez realizację programów profilaktycznych oraz wspieranie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Wzrost poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych, w tym tzw. „dopalaczy”.
7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w poza lekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
8. Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych z zakresu profilaktyki narkomanii.
9. Prowadzenie działalności informacyjnej głównie poprzez media lokalne oraz z wykorzystaniem Internetu.
10. Organizacja szkoleń w tym szkoleń i warsztatów z listy programów rekomendowanych, konferencji, seminariów itp. dla osób zawodowo zajmujących się problemem narkomanii i/lub dla realizatorów programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz dla rodziców i opiekunów prawnych.
11. Podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.
12. Realizacja ogólnopolskich, wojewódzkich oraz inicjowanie lokalnych kampanii

profilaktycznych oraz informacyjno-edukacyjnych dotyczących problemu narkomanii.

13. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami opiekuńczo – wychowawczymi dla dzieci i młodzieży.

Niezbędnym elementem polityki zdrowotnej w odniesieniu do dzieci i młodzieży, powinna być **profilaktyka, zwana profilaktyką problemową.**

Do podstawowych celów profilaktyki problemowej należy zapobieganie i zmniejszanie szkód, które aktualnie występują w życiu młodych ludzi w związku z używaniem przez nich alkoholu i innych substancji, w tym zapobieganie przyszłym szkodom, w tym uzależnieniu, które mogą się pojawić po dłuższym zażywaniu. Na pierwszy plan wysuwa się jednak nie tyle problem uzależnienia od alkoholu, co straty bieżące, takie jak: wypadki (w tym śmiertelne), konflikty z prawem, przedwczesna inicjacja seksualna, konflikty z rówieśnicze i w rodzinne, problemy z nauką itp.

Działania profilaktyczne powinny być skoncentrowane na osłabianiu wpływu czynników ryzyka i wzmacnianiu czynników chroniących.

Wśród czynników chroniących należy wymienić silną więź z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną i rozwojem, regularność praktyk religijnych oraz skłonność do respektowania norm i wartości społecznych.

Ze względu na różne miejsca, w których prowadzone są działania profilaktyczne, należy wymienić podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych:

- szkoła,
- rodzina,
- społeczność lokalna,
- globalne środowisko kulturowo–społeczne tworzone za pomocą przekazów kulturowych i medialnych.

Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie cztery środowiska. W praktyce jednak, najbardziej dostępnym środowiskiem jest **szkoła**, przede wszystkim klasa szkolna. Warto wspomnieć, że najbardziej skuteczne są programy profilaktyczne, które obejmują całą szkołę, w które zaangażowani są zarówno nauczyciele, jak i pielęgniarka czy pedagog szkolny.

Znacznie trudniej dotrzeć z profilaktyką do **rodziny**. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż rodziców można jedynie inspirować, zachęcać do działań profilaktycznych, jednak to tylko od nich zależy, czy skorzystają z oferowanych działań. Ważnym czynnikiem zwiększającym udział rodziny w oddziaływaniach profilaktycznych byłoby zbliżenie między szkołą a domem. Z pewnością proces ten zaczął działać, w momencie gdy szkoły przeszły w ręce gmin, a zatem przeszły w gestię dorosłych mieszkańców gmin, w znacznej części rodziców dzieci w wieku szkolnym. Zmienia się również wyobrażenie i podejście do tego, komu szkoła ma służyć i jakie zadania spełniać. Przede wszystkim szkoła ma służyć dziecku, jego potrzebom oraz rodzinie. Podobną rolę powinni spełniać rodzice.

Trzecim obszarem oddziaływań profilaktycznych jest **społeczność lokalna**. Chodzi tu przede wszystkim o to monitoring otoczenia dzieci i młodzieży. Należy pamiętać o tym, iż najlepszy nawet program profilaktyczny prowadzony w szkole może zostać zaprzepaszczony, gdy sprzedany zostanie nieletniemu alkohol.

Najtrudniejszym zadaniem jest uzyskanie wpływu na **globalne przekazy kulturowe i medialne**, ponieważ nad nim sprawują władzę osoby, których światopogląd i interesy są zupełnie inne od tych, które prezentują specjaliści zajmujący się profilaktyką i rozwiązywaniem szeroko rozumianych problemów uzależnień. Niestety, nakłady finansowe na działania promujące alkohol jest niewspółmiernie wyższy od tych na profilaktykę alkoholową. W tej sytuacji najważniejsze są wszystkie skoordynowane i profesjonalnie przygotowane działania profilaktyczne.

VIII. Zadania do realizacji na lata 2022-2025 roku.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Spośród tych, które wymienione zostały w pkt. II tego Programu, szczególną uwagę związaną z problemami w naszej Gminie należy koncentrować na niżej wymienionych zadaniach.

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i uświadomieniu o konsekwencjach zażywania narkotyków w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.

Zadania przewidziane w ramach realizacji powyższego zadania obejmują tzw. profilaktykę uniwersalną. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na

stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów. Ich celem jest zmniejszenie bądź wyeliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji. Działania uniwersalne mogą być realizowane wśród dzieci i młodzieży szkolnej, w grupie młodych dorosłych, rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym, mających na celu opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi, a mianowicie:

- 1) prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowo-kulturalno-sportowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 2) tworzenie systemu wsparcia dla uczniów,
- 3) współtworzenie norm i regulaminów szkoły we współpracy z uczniami, rodzicami, jak i gronem pedagogicznym,
- 4) angażowanie w różnego rodzaju aktywność profilaktyczną dzieci, młodzież i rodziców,
- 5) realizacja konkretnych procedur i strategii profilaktycznych w ramach godzin wychowawczych czy przeznaczonych na to specjalnych lekcji,
- 6) finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych,
- 7) wspieranie pracy interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 8) zwiększenie współpracy między szkołami, świetlicami wiejskimi, GOPS-em w zakresie organizowania dodatkowej opieki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie,
- 9) finansowanie zajęć i programów opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży, w tym dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- 10) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców, dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych dla nauczycieli i pedagogów,
- 11) realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży w tym:
 - a) wspieranie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w sposób bezpieczny, kształtujący zdrowe postawy życiowe poprzez dofinansowanie miejsc do spędzania tego czasu,
 - b) promocje zdrowego wolnego od używek stylu życia oraz kulturalnego spędzania wolnego czasu poprzez udział lokalnej społeczności w organizowanych imprezach profilaktycznych, które mogą być połączone z organizacją zawodów sportowych, plenerowych spotkań,

- koncertów, happeningów, rajdów rowerowych, konkursów profilaktycznych i innych o podobnym charakterze,
- c) inne działania profilaktyczne zgodnie z celami głównymi i szczegółowymi mające w swoich założeniach propagowanie profilaktyki uzależnień,
 - d) realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych poprzez zatrudnienie i finansowanie animatora sportu na boisku „Orlik” w Orońsku w kontekście realizacji programu profilaktycznego skierowanego do miejscowej społeczności, a w szczególności dzieci i młodzieży,
 - e) dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego (obozów, kolonii) dla dzieci i młodzieży podsumowujących realizację zadań poszczególnych programów.
- 12) Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej, przemocy oraz na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach, poprzez:
- a) tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy, powiatu, województwa w zakresie problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie. Współpraca w tym zakresie z ośrodkiem pomocy społecznej, ośrodkiem zdrowia, sołectwami, świetlicami, szkołami, parafią stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy,
 - b) udział w ogólnopolskich kampaniach oraz prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i w miejscach publicznych,
 - c) dofinansowanie różnego rodzaju form pracy dla dzieci i młodzieży, które wychodzą ze swym „działaniem” poza środowisko lokalne poprzez gościnne występy artystyczne, teatryki, sekcje sportowe, konkursy plastyczne, koncerty muzyczne,
 - d) zakup programów profilaktycznych o naukowych podstawach oraz potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, a także broszur, książek oraz tematycznych czasopism,
 - e) monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym poprzez prowadzenie badań i lokalnych diagnoz,
 - f) finansowanie szkoleń dla koordynatorów programów profilaktycznych w zakresie skutecznej i szeroko pojętej profilaktyki przeciw uzależnieniom oraz zakup przedmiotowych materiałów edukacyjnych.

2. Wspomaganie działalności instytucji organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Przy realizacji poszczególnych zadań „Programu” przez stowarzyszenia i organizacje

pozarządowe - finansowanie ich odbywać się będzie również w ramach zadań zleconych w oparciu o przepisy Ustawy o Zdrowiu Publicznym i Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w tym zadania z zakresu:

- 1) organizacji zimowego i letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- 2) organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach alternatywnych form spędzania wolnego czasu w zdrowy sposób bez używek.

IX. Beneficjenci „Programu”

Beneficjentami Programu są mieszkańcy Gminy Orońsko, a w szczególności ci którzy mają problemy lub spotykają się ze zjawiskiem nadużywania alkoholu i narkotyków oraz innych uzależnień behawioralnych i ich negatywnymi konsekwencjami jak:

- dzieci, młodzież i osoby dorosłe z grup ryzyka,
- osoby uzależnione od alkohol i narkotyków,
- rodziny, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc,
- osoby współuzależnione.

X. Realizatorzy „Programu”

Jednostkami Gminy Orońsko odpowiedzialnymi za realizację „Programu” są :

- **Urząd Gminy w Orońsku**- sprawy przeciwdziałania alkoholizmowi.
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orońsku**- sprawy dotyczące narkomanii.
- **Urząd Gminy w Orońsku i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orońsku**- sprawy uzależnień behawioralnych.

Jednostki odpowiedzialne przygotowują i prowadzą działania na podstawie rocznych planów działalności.

Na terenie Gminy Orońsko podmiotami „Programu” są Wójt Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orońsku, jednostki organizacyjne gminy:

- Świetlice w Orońsku, Łaziskach, Tomaszowie, Zaborowiu;
- Przedszkole Samorządowe w Orońsku;
- Publiczne Szkoły Podstawowe w Orońsko, Guzowie, Ciepłej i Wąlsnowie;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Orońsku;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Orońsku;
- podmioty niepubliczne jak: Stowarzyszenia, Fundacje, Koło Gospodyń Wiejskich, grupy

mieszkańców, inne podmioty.

Władze Samorządowe Gminy Orońsko będą kontynuowały współpracę i koordynowały działania oraz wspierały organizacyjnie, finansowo organizacje społeczne, kościelne oraz instytucje publiczne, które podejmą się działań i czynności ułatwiających realizację celów i zadań „Programu”.

XI. Efekty płynące z realizacji niniejszego „Programu”

Skuteczne realizowanie „Programu” może przynieść wymierne korzyści w takich sferach jak:

1. podniesienie kompetencji wychowawczych,
2. pomoc osobom dotkniętym przemocą psychiczną i ekonomiczną,
3. zmniejszenie wydatków na opiekę zdrowotną,
4. zmniejszenie wydatków na pomoc społeczną,
5. poprawa sytuacji rodzinnych,
6. spadek przestępczości.
7. zwiększenie świadomości na temat uzależnień ich skutków w społeczeństwie,
8. dobrze spędzanie czasu wolnego szczególnie dla dzieci i młodzieży,
9. edukacja młodzieży związana ze skutkami ubocznymi wynikającymi z nadmiernego spożywania alkoholu i narkotyków (Osobiste, społeczne i rodzinne problemy).

WSKAŹNIKI DO REALIZACJI PROGRAMU

- przeprowadzenie przez pedagogów szkolnych prelekcji w zakresie profilaktyki uzależnień, skierowanych do uczniów szkół gminy Orońsko. W czasie epidemii poprzez dziennik elektroniczny,
- przeprowadzenie przez pedagogów szkolnych lub terapeutów prezentacji skierowanych do rodziców uczniów szkół gminy Orońsko, również w czasie epidemii poprzez dziennik elektroniczny,
- rozkolportowanie ulotek skierowanych do dorosłych mieszkańców gminy o tematyce szkodliwości spożywania alkoholu i narkotyków
- przeprowadzenie przez pracowników GOPS wywiadów środowiskowych w rodzinach, w których występują problemy uzależnień oraz podjęcie adekwatnych działań socjalnych,
- przeszkolenie przez specjalistów nauczycieli szkół gminnych w zakresie rozpoznawania problemu zażywania środków psychoaktywnych przez uczniów i sposobu postępowania w takim przypadku,
- zrealizowanie programów profilaktycznych o tematyce sportowej,

- zrealizowanie programów profilaktycznych o tematyce kulturalno-oświatowej,
- zrealizowanie wyjazdowego turnusu profilaktycznego wraz z warsztatami skierowanymi do uczniów szkół podstawowych,
- udzielenie porad terapeutycznych w prowadzonym przez gminę punkcie konsultacyjnym.

XII. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest podmiotem inicjującym działania w zakresie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i integracji społecznej osób uzależnionych, opiniującym oraz podejmującym czynności orzecznicze wobec osób uzależnionych.
2. Komisja działa na posiedzeniach zwoływanych w miarę potrzeb na podstawie regulaminu swojej działalności.
3. Pracą komisji kieruje Przewodniczący.
4. Za udział w posiedzeniach lub wykonanie innej pracy związanej z realizacją niniejszego „Programu” ustala się wynagrodzenie dla członków GKRPA w kwocie 100zł. brutto dla Przewodniczącego i Sekretarza oraz 150zł brutto dla pozostałych Członków Komisji.
5. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest imienna lista obecności - udziału w posiedzeniu komisji lub innych pracach związanych z realizacją przedmiotowego programu.
6. Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów podróży związanych z wykonywaniem zadań wynikających z niniejszego Programu.

XIII. Postanowienia końcowe

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Orońsko na lata 2022-2025 prowadzona będzie m. in w oparciu o środki uzyskane przez gminę z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych gromadzone w dziele: 851 ochrona zdrowia, rozdziale 85154- przeciwdziałanie alkoholizmowi, budżetu Gminy Orońsko.

Realizatorzy „Programu” złożą Wójtowi Gminy informację finansową i merytoryczną za I półrocze 2022 roku w terminie do 31 lipca 2022 roku oraz informację roczną do 31 stycznia 2023 roku.

Wójt Gminy Orońsko sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Gminy w Orońsku w terminie do dnia 30

czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Przedstawiony „Program” jest programem otwartym, do którego można wносить zmiany. Wnioski w sprawie zmian winny posiadać formę pisemną i będą podlegać procedurze uchwałodawczej.